

Η Διακήρυξη του Koblenz

Η μετακινούμενη αιγοπροβατοτροφία στην Ελλάδα εντάσσεται στο γενικότερο πλαίσιο των συστημάτων μετακινούμενης κτηνοτροφίας που εντοπίζονται σε άλλες χώρες της ευρωπαϊκής Μεσογείου σήμερα (Γαλλία, Ιταλία, Ισπανία) και σε αυτό των εκτατικών συστημάτων χωρικής κτηνοτροφίας, που είναι ζωντανά στο σύνολο της ευρωπαϊκής ηπείρου (βλ. διακήρυξη του Koblenz στο Παράρτημα).

Πρόσφατα, η διακήρυξη του **Koblenz**, που υπογράφεται από οργανώσεις χωρικών κτηνοτρόφων από 17 χώρες της Ευρώπης – συμπεριλαμβανομένου και του Δικτύου Μετακινούμενων Κτηνοτρόφων – οριοθέτησε το πλαίσιο της μετακινούμενης κτηνοτροφίας ως συγγενές με συστήματα όπως των crofters της Σκωτίας, τους νομάδες της Πολωνίας, τους εκτατικούς εκτροφείς ταράνδων του Αρκτικού κύκλου (Λάπωνες-Saami) κ.ά., καθώς αντιμετωπίζει παρόμοιους πολιτικούς, ρυθμιστικούς και διαρθρωτικούς περιορισμούς, αλλά παρέχει και παρεμφερή προϊόντα και υπηρεσίες.

Ευρωπαϊκή Συνέλευση Ποιμενικών Κτηνοτρόφων

Koblenz, Γερμανία, 26-28 Ιουνίου 2015

Διακήρυξη του Koblenz-Ehrenbreitstein

Είμαστε ποιμενικοί κτηνοτρόφοι από ολόκληρη την Ευρώπη. Από την τούνδρα της Αρκτικής και τα νησιά του Ατλαντικού μέχρι τη Μεσόγειο και τη Μαύρη Θάλασσα, από τις πεδιάδες και τα αναχώματα της Βόρειας Ευρώπης μέχρι τις οροσειρές των Άλπεων και των Καρπαθίων. Προερχόμαστε από 17 χώρες και από μια πλούσια ποικιλία τύπων κτηνοτροφικής κουλτούρας: μικροί κτηνοτρόφοι της Σκωτίας (crofters), μετακινούμενοι, νομάδες και άλλες μορφές εκτατικών κτηνοτρόφων. Εκτρέφουμε πρόβατα, βοοειδή, γίδια και τάρανδους, που συχνά ανήκουν σε αυτόχθονες φυλές, ιδιαίτερα προσαρμοσμένες στις τοπικές συνθήκες.

Η ποιμενική κτηνοτροφία κάνει την Ευρώπη ένα καλύτερο μέρος

Έχουμε έρθει όλοι μαζί εδώ στο Koblenz, σε αυτή την 3η συνάντηση του Ευρωπαϊκού Δικτύου Ποιμενικών Κτηνοτρόφων, για να γιορτάσουμε τις πολλαπλές μας συνεισφορές στον πολιτισμό, την κοινωνία, το περιβάλλον, την παραγωγή υγιεινών τροφίμων και την οικονομία.

- Δημιουργούμε οικονομική αξία με την παροχή μιας σειράς προϊόντων υψηλής ποιότητας στους καταναλωτές: κρέας, γάλα, τυρί, μαλλί και δέρματα.
- Προστατεύουμε το περιβάλλον μέσα από τη διατήρηση οικοσυστημάτων υψηλής αξίας όπου απειλούμενα είδη φυτών και ζώων μπορούν να επιβιώσουν, την πρόληψη της εξάπλωσης των θάμνων και τη μείωση του κινδύνου των πυρκαγιών. Χρησιμοποιούμε εκτάσεις που δεν είναι κατάλληλες ή που είναι συμπληρωματικές προς άλλες χρήσεις στη γεωργία και κτηνοτροφία. Η βόσκηση συμβάλλει στην αποθήκευση του ατμοσφαιρικού άνθρακα και μετριάζει την κλιματική αλλαγή. Διαχειριζόμαστε με επιτυχία τους φυσικούς πόρους, διατηρώντας τους για τις μελλοντικές γενιές, επειδή ζούμε από αυτούς.
- Συμβάλλουμε στην κοινωνία με την παραγωγή υγιεινών τροφίμων, πολύτιμων προϊόντων και ελκυστικών τοπίων, τροφοδοτώντας τις τοπικές οικονομίες και συγκρατώντας τον πληθυσμό σε απομακρυσμένες και ορεινές περιοχές, διατηρώντας το περιβάλλον και τη ζωντάνια των αγροτικών περιοχών, εμπλουτίζοντας αυτές τις περιοχές και ενισχύοντας την ποιότητα ζωής τόσο των κατοίκων τους όσο και των επισκεπτών.

- Ενσωματώνουμε μια πλούσια πολιτιστική κληρονομιά που προέρχεται από αρχαίες δεξιότητες και γνώσεις. Ο πολιτισμός μας περιλαμβάνει υλική και άυλη κληρονομιά, γαστρονομία και φυλές ζώων. Συμβάλλει στη διατήρηση του αγροτικού πληθυσμού και των αγροτικών κοινωνιών και αποτελεί μια ευκαιρία για τους νέους να αποκτούν εισόδημα και να ζήσουν μια ζωή γεμάτη σημασία που έχει τις δικές της αξίες.
- Το παραγωγικό μας σύστημα είναι μοναδικό, διαφέρει από το συμβατικό εντατικό σύστημα παραγωγής και διαθέτει διαφορετικές ανάγκες

Η ποιμενική κτηνοτροφία απειλείται

Ο τρόπος ζωής μας υπάρχει από αμνημονεύτων χρόνων κι εξελίσσεται μαζί με το τοπίο. Βρίσκεται στην καρδιά του ευρωπαϊκού πολιτισμού. Αλλά σήμερα η ποιμενική κτηνοτροφία απειλείται όσο ποτέ άλλοτε από **την αναγκαστική εκβιομηχάνιση της κτηνοτροφίας:**

- Ο πολιτιστικός μας πλούτος βρίσκεται σε κίνδυνο. Η ταυτότητά μας διαβρώνεται όσο οι πολιτικές αποτυγχάνουν να περιλάβουν επαρκώς, να κατανοήσουν ή ακόμη και να αναγνωρίσουν την ύπαρξη της ποιμενικής κτηνοτροφίας. Χάνουμε την ελευθερία μας και την ικανότητά μας να διατηρήσουμε τα παραδοσιακά μας συστήματα.
- Η χαμηλή οικονομική αποδοτικότητα και η έλλειψη αναγνώρισης σημαίνουν ότι οι νέοι μας κτηνοτρόφοι σε ορισμένες περιοχές αισθάνονται αναγκασμένοι να εγκαταλείψουν τον τρόπο ζωής μας ή να στραφούν σε πιο εντατικές μορφές γεωργίας. Για τους νέους, είναι συχνά δύσκολο να αποκτήσουν **πρόσβαση στη γη**.
- Χάνουμε εκτάσεις βοσκοτόπων λόγω ανταγωνιστικών τύπων χρήσης γης: ανάπτυξη ενεργειακών κι άλλων υποδομών, ορυχεία, προστατευόμενες εκτάσεις, καταλύματα αναψυχής, ενεργειακές καλλιέργειες, εντατική γεωργία, δασοκομία, ο κατακερματισμός των γαιών, κ.λπ.. Αυτή η κατάσταση καθιστά όλο και πιο δύσκολο για εμάς να διατηρήσουμε τα παραδοσιακά μας συστήματα, ειδικά όταν αυτά εξαρτώνται από τη μετακίνηση των ζώων από τόπο σε τόπο στη διάρκεια του χρόνου.
- Την ταυτότητά μας συχνά ιδιοποιούνται μεγάλοι παραγωγοί και εταιρίες τροφίμων που παράγουν και πωλούν «χλωμές», βιομηχανικές απομιμήσεις των προϊόντων μας. Αυτό καθιστά δύσκολη για εμάς τη διαφοροποίηση των προϊόντων μας και την προβολή των ιδιαίτερων αξιών τους, ώστε να επιτύχουμε μια δίκαιη τιμή για αυτά. Η αύξηση του κόστους καθιστά ολοένα δυσκολότερο για εμάς να ανταγωνιστούμε την εντατική, βιομηχανική γεωργία. Σε ορισμένες περιοχές, το κόστος της πρόσβασης σε ιδιωτικά βοσκοτόπια καθίσταται απαγορευτικό.
- Η **συμβιωτική ισορροπία** μεταξύ της ποιμενικής κτηνοτροφίας και του περιβάλλοντος τίθεται σε κίνδυνο από λανθασμένες πολιτικές που δεν περιλαμβάνουν τους ποιμενικούς κτηνοτρόφους στη διαδικασία λήψης αποφάσεων, σε θέματα όπως ο ορισμός και η διαχείριση προστατευόμενων περιοχών χωρίς διαβούλευση με τους κτηνοτρόφους. Η εκ νέου εισαγωγή και η αύξηση του αριθμού των αρπακτικών σε τέτοιες περιοχές, εξαιτίας της άσκησης συγκεκριμένων πολιτικών, προκαλούν ζημιές στα κοπάδια μας. Το κόστος αυτών των ζημιών το επωμίζονται οι ίδιοι οι κτηνοτρόφοι αλλά δεν αναγνωρίζονται ούτε αποζημιώνονται κατάλληλα. Οι ζημιές (όπως π.χ. από επιθέσεις αρπακτικών) είναι μερικές φορές δύσκολο να καταγραφούν κατά τρόπο που να είναι αποδεκτός από τις αρχές. Ωστόσο, θέλουμε να συνεργαστούμε με οικολόγους και περιβαλλοντολόγους σχετικά με την πρόληψη των επιθέσεων, την παρακολούθηση του πληθυσμού των αρπακτικών και την αποζημίωση.
- Οι αποφάσεις πολιτικής λαμβάνονται με ελάχιστη ή καμία διαβούλευση με τις τοπικές κοινότητες. Είμαστε παραδοσιακά οι χρήστες της γης, αλλά αποκλείομαστε συστηματικά από αποφάσεις σχετικά με τη διαχείριση της γης. Αυτή η **έλλειψη διαβούλευσης** εκτείνεται σε όλα τα επίπεδα: τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Κοινή Αγροτική Πολιτική (ΚΑΠ), ειδικότερα, αποτυγχάνει να αναγνωρίσει τα ιδιαίτερα γνωρίσματα της ποιμενικής κτηνοτροφίας, θέτοντας αυτό το σύστημα παραγωγής σε οικονομικά δυσχερή θέση. **Οι γραφειοκρατικές απαιτήσεις**, οι οποίες μεροληπτούν υπέρ της εντατικής κτηνοτροφίας, επιβάλλουν έναν τεράστιο και μη ρεαλιστικό διαχειριστικό φόρτο στους ποιμενικούς κτηνοτρόφους.

Πασχίζουμε να επιτύχουμε

Μαχόμαστε ώστε να ανασχέσουμε αυτές τις τάσεις και να διατηρήσουμε τον τρόπο ζωής μας, διαρκώς καινοτομώντας και βελτιώνοντας τους εαυτούς μας. Εκτρέφουμε τοπικές φυλές ώστε να προσαρμοστούμε σε ένα μεταβαλλόμενο περιβάλλον. Προσπαθούμε να ευαισθητοποιήσουμε τους καταναλωτές και να πωλούμε απευθείας σε αυτούς. Χρησιμοποιούμε σύγχρονα μέσα για την προώθηση της πολιτιστικής μας παράδοσης και την οργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων. Μερικοί από εμάς έχουν διαπραγματευτεί συμβάσεις για την πρόληψη των πυρκαγιών, τη διατήρηση τοπίων της πολιτιστικής κληρονομιάς και την παροχή άλλων περιβαλλοντικών υπηρεσιών. Είμαστε πρέσβεις της τοπικής πολιτιστικής κληρονομιάς και φιλικές προς τη φύση της γεωργίας.

Σε όλη την Ευρώπη, οργανωνόμαστε σε ομοσπονδίες, χτίζουμε περιφερειακά δίκτυα και κερδίζουμε διεθνή αναγνώριση από κορυφαίους θεσμούς. Προσπαθούμε να υπερασπιστούμε τα συμφέροντα των τοπικών παραγωγών και να αυξήσουμε την πολιτική μας εκπροσώπηση. Δημιουργούμε ερευνητικά κέντρα, συνεργαζόμαστε με επιστημονικούς φορείς, καταρτίζουμε τους νέους μας και χτίζουμε τις ικανότητές μας.

Οι απαιτήσεις μας από τους πολιτικούς

Παροτρύνουμε τις κυβερνήσεις και τους πολιτικούς μας, σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο ως προς τα ακόλουθα:

- Να αναγνωρίσουν **τον ιδιαίτερο χαρακτήρα της ποιμενικής κτηνοτροφίας και των προϊόντων της**, προσαρμόζοντας τη νομοθεσία έτσι ώστε να προωθηθεί η παραγωγή παραδοσιακών τροφίμων σε μικρή κλίμακα.
- Να ορίσουν μέτρα για τη διασφάλιση **δικαιων τιμών** για τα προϊόντα ποιμενικής κτηνοτροφίας, την ενίσχυση των τοπικών αγορών και των καινοτόμων συστημάτων μάρκετινγκ, καθώς και να εξετάσουν τη διαμόρφωση ενός συστήματος σήμανσης που μπορεί να τα διακρίνει από τα λοιπά ανταγωνιστικά προϊόντα.
- Να σεβαστούν τις υφιστάμενες αποτελεσματικές μεθόδους που έχουν αναπτύξει οι ίδιοι οι ποιμενικοί κτηνοτρόφοι σχετικά με τη διαχείριση των κοπαδιών και την ταυτοποίηση των ζώων
- Να αναπτύξουν ένα κοινό πλαίσιο κι ένα κοινό αποθετήριο ποιμενικής κληρονομιάς και να αναγνωρίσουν τα στοιχεία της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς
- Να συμπεριλάβουν ποιμενικούς κτηνοτρόφους στη διαδικασία λήψης αποφάσεων που επηρεάζουν τους ίδιους και τις περιοχές στις οποίες εκτρέφουν τα ζώα τους
- Να αναγνωρίσουν τις Οργανώσεις των απλών ανθρώπων/ποιμενικών κτηνοτρόφων σε όλη την Ευρώπη ως εταίρους και να τους υποστηρίξουν, ώστε να μπορούν να εκπροσωπούν αποτελεσματικά τα μέλη τους, να χτίσουν τις ικανότητές τους και να εφαρμόσουν το σχέδιο δράσης που αποφασίστηκε στη Συνέλευση αυτή.
- Η αναθεώρηση της **Κοινής Αγροτικής Πολιτικής** (ΚΑΠ) που εξελίσσεται αυτή τη στιγμή διαιωνίζει πολλές από τις λανθασμένες υποθέσεις που έχουμε υποστεί για χρόνια σχετικά με τα ποιμενικά συστήματα εκτροφής. «Οι βοσκότοποι» είναι επιλέξιμες εκτάσεις για επιδοτήσεις, αλλά εξαιρούνται τεράστιες εκτάσεις που ιστορικά έχουν χρησιμοποιηθεί ως βοσκότοποι, ανοικτά δάση και βραχώδεις περιοχές, όπου η βόσκηση αποτελεί σημαντικό περιβαλλοντικό πόρο. Ομοίως, η αξία της βόσκησης στην πρόληψη των πυρκαγιών και στη χρήση **μη καλλιεργήσιμων οριακών εκτάσεων** αγνοείται. Οι ποιμενικοί κτηνοτρόφοι παρέχουν πολλά οφέλη για το περιβάλλον που δεν αναγνωρίζονται σήμερα - και είναι οι μόνοι που είναι σε θέση να παρέχουν αυτές τις υπηρεσίες. Οι κανόνες πρέπει να αναθεωρηθούν με τη συμμετοχή των εκπροσώπων ποιμενικών κτηνοτρόφων.
- Οι ποινές των παρεκκλίσεων από την πολλαπλή συμμόρφωση με τις απαιτήσεις της ΚΑΠ θα πρέπει να επανεξεταστούν
- Να σταματήσουν οι απώλειες βοσκοτοπικών εκτάσεων και η «υφαρπαγή» εκτάσεων, καθώς και οι περιορισμοί στην κινητικότητα που καθιστούν αδύνατη τη διατήρηση ενός βιώσιμου ποιμενικού συστήματος παραγωγής. Υποστηρίζουμε τον προσδιορισμό και την προστασία ενός Ευρωπαϊκού Δικτύου Μονοπατιών Μετακινούμενων Κοπαδιών.

Υπογράφοντες οργανισμοί:

Associazione dei pastori transumanti del Triveneto, Italy

Asociația Transhumanța, Romania

Bulgarian Biodiversity Preservation Society Semperviva, Bulgaria

Bundesverband Berufsschäfer, Germany

Collectif des Races locales de Massif, France

Collectif pour la Liberté de l'élevage, France

Cooperativa Terra Chã, Portugal

Ένωση Μετακινούμενων Κτηνοτρόφων Ηπείρου (Association of Pastoral Farmers of Epirus), Greece

European Shepherd Network

Federación Estatal de Pastores, Spain

Finnish Saami Reindeer Herding Organization, Finland

Fundacja Pasterstwo Transhumancyjne, Poland

Δίκτυο Μετακινούμενων Κτηνοτρόφων, Greece

International Centre for Reindeer Husbandry

Landelijke Werkgroep Professionele Schapenhouders, Netherlands

Red de Pastores de Catalunya, Spain

Shetland Animal Health Schemes, UK

